

ขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ย (Mean Shift Algorithm) สำหรับ ระบบการติดตามวัตถุ (Object Tracking System)

อาจารย์นันทรัฐ บำรุงเกียรติ
สาขาวิชาวิศวกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร

สวัสดีครับผู้อ่านที่รักทุกท่าน วารสารเทพสตรี I-Tech วารสารวิชาการ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีนี้ ได้จัดทำอย่างต่อเนื่อง เป็นฉบับที่ 7 ☺ ซึ่งตัวผู้เขียนเองนั้นยังคงได้นำความรู้เกี่ยวกับหลักการการประมวลผลภาพและวีดิทัศน์ (Digital Image and Video Processing) มาเผยแพร่ให้แก่ผู้อ่านที่สนใจอย่างต่อเนื่องทุกปีเช่นเคยครับ

ก่อนจะเข้าเรื่องที่ต้งใจนำเสนอในฉบับนี้ จะให้ไม่กล่าวถึงเสียเลยคงไม่ได้ สำหรับวิกฤตการณ์อุทกภัยใหญ่ เมื่อปลายปี 2554 ที่ผ่านมามีคนไม่ว่าจะเป็นพี่น้องภาคกลางหรือแม้แต่ประชาชนคนกรุงก็ได้ได้รับความเดือดร้อนกัน มากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่กรรมที่สั่งสมกันมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่แน่นอนครับ เราคงไม่กล่าวถึงความเสียหายต่างๆที่สะท้อนจิตใจ ผู้เขียนคิดเสมอว่า หลังจากฝนตกหนักทุกครั้ง ท้องฟ้าย่อมสดใส อุทกภัยครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน สิ่งหนึ่งที่ได้หลักจากเหตุการณ์อุทกภัยใหญ่ครั้งนี้ คือ การได้รับรู้ถึงความมีน้ำใจ มิตรภาพและความสามัคคี ของคนไทยด้วยกันเอง ที่พยายามก้าวผ่านความเดือดร้อนระดับประเทศครั้งสาหัสครั้งหนึ่ง

และที่มากกว่านั้น ผลพลอยได้สิ่งหนึ่งสำหรับผู้เขียนเองและนักพัฒนาเทคโนโลยี ได้รับ คือ การนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการ ฝั่ระวัง หรือพยากรณ์พิบัติภัยต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้อ่านทุกท่านผู้อ่าน เคยได้ยินคำว่า “โทรมาตร” ไหมครับ ???

ตามการให้คำนิยาม ในเว็บไซต์ Wikipedia (ที่มา www.wikipedia.com) อันโด่งดัง ให้ความหมายไว้ว่า โทรมาตร คือ เทคโนโลยีที่สามารถวัดค่าต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่อยู่ห่างไกลได้ โดยสามารถทำส่งผ่านข้อมูลทางคลื่นวิทยุ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ กล้องวงจรปิด เป็นต้น ซึ่ง ในส่วนตัวของผู้เขียนนั้น ยอมรับตรงๆ (อย่าหัวเราะเยาะกันนะครับ) ว่าคำว่า โทรมาตร นั้นเป็นศัพท์ใหม่ที่เพิ่งเป็นที่รู้จัก แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การนำเอาเทคโนโลยีของกล้องวิดิทัศน์หรือกล้องวงจรปิดมาคาดการณ์การเข้าท่วมและตรวจสอบระดับน้ำบริเวณต่างๆ หลักการเกี่ยวกับโทรมาตรนั้น มีมากมายหลายการประยุกต์ใช้งาน เช่น การคำนวณปริมาณน้ำที่ผ่านประตูระบายน้ำ การเฝ้าระวังระดับน้ำและติดตาม เป็นต้น

นอกเรื่องมาพอสมควรครับ คงไม่เบื่อเสียก่อน สำหรับฉบับนี้ผู้เขียนขอนำเสนอหลักการหนึ่งเกี่ยวกับการประมวลผลภาพและวิดิทัศน์ที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบโทรมาตรที่กล่าวไว้ข้างต้นครับ

พื้นฐานการติดตามวัตถุที่สนใจในลำดับภาพวิดิทัศน์

การติดตามวัตถุที่เคลื่อนที่ภายในลำดับภาพวิดิทัศน์นั้น คือ การพยายามที่จะระบุตำแหน่งของบุคคลหรือวัตถุที่สนใจให้ถูกต้องและต่อเนื่องไปในทุกๆ ลำดับภาพที่ปรากฏ หรือเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการการทำนายว่าทิศทางการเคลื่อนที่ของวัตถุหรือบุคคลนั้นควรจะเป็นอย่างไร ตัวอย่างแสดงดังลักษณะการติดตามวัตถุดังรูปที่ 2

รูปที่ 1 แสดงตัวอย่างลำดับภาพวิดิทัศน์ที่มีวัตถุเคลื่อนที่

จากรูปที่ 1 นั้น อธิบายได้ว่า เมื่อจักรยานมีการเคลื่อนที่ภายในลำดับภาพที่ t (เวลาที่ t) วิธีการติดตามนั้นระบบจะต้องพยายามระบุตำแหน่งและทำนายว่าจักรยาน ควรจะอยู่ ณ ตำแหน่งใดในลำดับภาพต่อไป นอกจากนี้การติดตามวัตถุหรือบุคคลในระดับการทำงานทางคอมพิวเตอร์วิทัศน์ที่สูงขึ้น อาจจะแสดงถึงการกระทำของวัตถุหรือบุคคล ซึ่งอาจจะนำไปสู่การรู้จำได้อีกด้วย การติดตามวัตถุที่เคลื่อนที่ โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ การติดตามวัตถุด้วยโมเดลรูปร่าง (Model-Based Tracking) การติดตามวัตถุด้วยพื้นที่ (Region-Based Tracking) การติดตามวัตถุด้วยขอบภาพ (Contour-Based Tracking) และการติดตามวัตถุด้วยการอาศัยคุณลักษณะเฉพาะ (Feature-Based Tracking)

○ การติดตามวัตถุด้วยโมเดลรูปร่าง

การติดตามวัตถุประเภทนี้เป็นวิธีที่จะติดตามวัตถุที่มีรูปร่างลักษณะเข้ากับโมเดลรูปร่างที่เตรียมไว้ ซึ่งการติดตามวัตถุด้วยวิธีนี้ จำเป็นต้องสร้างโมเดลรูปร่างที่สนใจไว้ก่อน ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถทำงานกับวัตถุที่ไม่ทราบรูปร่างล่วงหน้าได้

○ การติดตามวัตถุด้วยพื้นที่

การติดตามวัตถุประเภทนี้เป็นการดึงข้อมูลสำคัญออกมาเป็นลักษณะของพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยข้อมูลใดๆ เช่น ข้อมูลของสี ข้อมูลลวดลาย เป็นต้น จากนั้นจะทำการติดตามพื้นที่เหล่านั้นโดยหาข้อมูลของสิ่งที่ดึงออกมาใช้นั่นเอง

○ การติดตามวัตถุหรือบุคคลด้วยขอบ

การติดตามวัตถุประเภทนี้เป็นวิธีที่จะขึ้นอยู่กับขอบของวัตถุหรือบุคคลที่มีการเคลื่อนที่ ไม่ได้ขึ้นกับตัววัตถุทั้งชิ้น ข้อมูลทางขอบวัตถุจะถูกดึงออกมาถูกปรับแต่งในแต่ละลำดับภาพที่เกิดขึ้น ดังนั้นการติดตามวัตถุที่เคลื่อนที่จะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นกับขอบวัตถุเริ่มแรกที่ถูกดึงออกมาได้ ซึ่งวิธีนี้ยากต่อการนำมาใช้ในระบบตรวจจับเพื่อรักษาความปลอดภัย

○ การติดตามวัตถุหรือบุคคลโดยอาศัยคุณลักษณะเฉพาะ

การติดตามวัตถุประเภทนี้มีจุดประสงค์ที่จะค้นหาและติดตามวัตถุที่เคลื่อนที่โดยใช้คุณลักษณะเฉพาะบางอย่างที่ได้จากการคำนวณในระดับสูงขึ้น เช่น การประมาณความเร็วของวัตถุ การหาค่าการกระจายตัวของข้อมูลของวัตถุ การประมาณความหนาแน่นของข้อมูลวัตถุ เป็นต้น

ซึ่งวิธีการประเภทนี้จะมีข้อดี คือ วัตถุหรือบุคคลที่จะติดตามนั้น จะมีข้อมูลแยกออกมาจากสิ่งแวดล้อมได้อย่างดีกว่าวิธีอื่นๆ

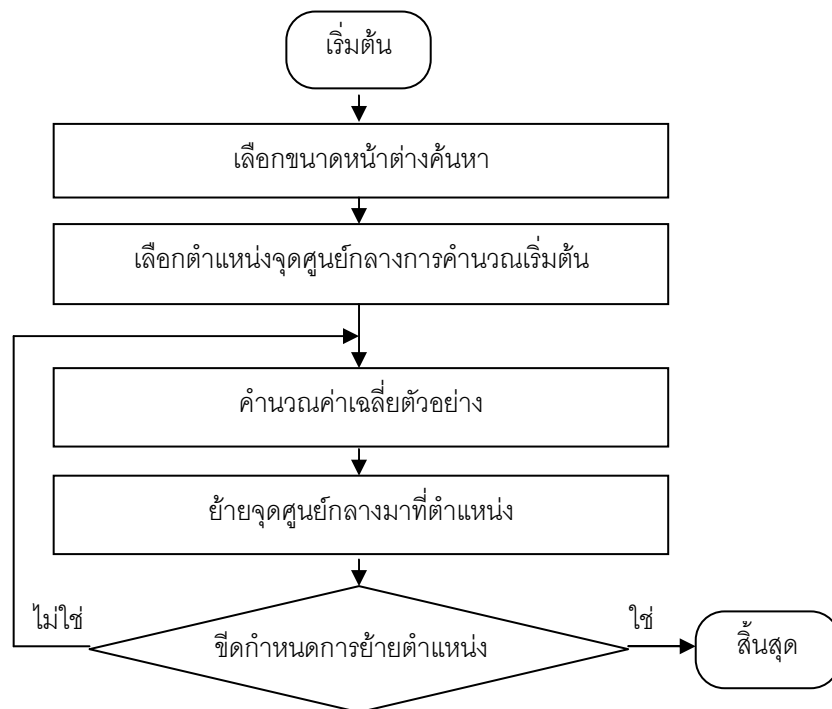
ขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ย (Mean Shift Algorithm)

ขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ยนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานทางด้านคอมพิวเตอร์วิทัศน์ได้อย่างหลากหลาย เช่น การจัดกลุ่มและแยกส่วนภาพ การทำภาพให้เรียบ การรู้จำภาพ รวมถึงการติดตามวัตถุหรือบุคคล เป็นต้น เนื่องจากขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ยนั้นมีพื้นฐานมาจากการประมาณความหนาแน่นแบบเคอร์เนล (Probability Density Function) ซึ่งรายละเอียดอาจจะซับซ้อนสักหน่อย แต่เพื่อความเข้าใจง่าย ผู้เขียนขอสรุปแสดงหลักการของขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ย ให้เข้าใจหลักการคร่าวๆ ได้ดังนี้

ขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ยสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1. เลือกจุดศูนย์กลางการคำนวณเริ่มต้นที่ตำแหน่ง x
2. คำนวณหา $m(x)$
3. กำหนดให้ $m(x)$ เป็นจุดศูนย์กลางการคำนวณใหม่ที่ตำแหน่ง x^{t+1}

4. จากนั้นทำการคำนวณตามขั้นตอนที่ 2 และ 3 จนจุดศูนย์กลางการคำนวณไม่ย้ายหรือมีการย้ายน้อยกว่าขีดเริ่มเปลี่ยนที่กำหนด (Threshold) แสดงแผนภาพแสดงขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ยได้ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงแผนภาพแสดงขั้นตอนวิธีการย้ายตามค่าเฉลี่ย

บรรณานุกรม

- [1] N.Bumrungrat, S.Aramvith, and T.H.Chalidabhongse. Continuous Person Tracking Across Multiple Active Cameras with Colour Calibration. International Workshop and Advance Image Technology(IWAIT'09), South Korea,2009
- [2] N.Bumrungrat, S.Aramvith, and T.H.Chalidabhongse. Continuous Person Tracking Across Multiple Active Cameras Using Shape and Colour Cues. International Workshop and Advance Image Technology(IWAIT'08), Taiwan,2008
- [3] P.Amnuaykanchanasin, S.Aramvith, and T.H.Chalidabhongse. Real-Time Face Identification using Two Cooperative Active Cameras. The 9th International Conference on Control, Automation, Robotics and Vision, 2006(ICARCV '06). (December 2006): 1-6

จิตอาสาปั่นจักรยานรีไซเคิล บอลบาสต์น้ำเสีย
วันที่ 22 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

เทคโนโลยีจิตอาสาเพื่อพัฒนาหลังอุทกภัย วัดโคกหม้อ
วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2554

ทำบุญคณะเทคโนโลยีฯ + งานปีใหม่
วันที่ 28 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2554

เทคโนโลยีจิตอาสาเพื่อพัฒนาหลังอุทกภัย วัดมงคลประสิทธิ์
วันที่ 11 เดือน มกราคม พ.ศ. 2555

เทคโนโลยีจิตอาสาเพื่อพัฒนาหลังอุทกภัย วัดท่าราช
วันที่ 18 เดือน มกราคม พ.ศ. 2555

ค่ายอาสาพัฒนา โรงเรียน ตชด. บ้านเขาสารภีร์
วันที่ 3-5 เดือน เมษายน พ.ศ. 2555

อบรมคอมพิวเตอร์ฯ กองบิน 2
วันที่ 21 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

อบรมการใช้ Social Network
วันที่ 25 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2554

แนะแนวโรงเรียนสุรวิทยาคาร จ.สระบุรี
วันที่ 24 เดือน มกราคม พ.ศ. 2555

แนะแนวโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จ.สระบุรี
วันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

แนะแนวโรงเรียนแสวงหาวิทยา จ.อ่างทอง
วันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

แต่งกายชุดไทยงานสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
วันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

